

ВИРОБНИЦТВО ЗЕРНА В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

**Данець Ю.М., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Продовольча безпека є першочерговою, життєво важливою проблемою, ефективне вирішення якої намагаються здійснювати всі країни світу з метою забезпечення доступу населення до продовольства у кількості, необхідного для здорового та активного життя. Вирішення цієї проблеми залежить від багатьох об'єктивних і суб'єктивних факторів. Однак, поза всяким сумнівом потенціал продовольчої безпеки закладається на етапі виробництва сільськогосподарської продукції, зокрема виробництва зерна.

В усьому світі проблемі продовольчої безпеки на державному рівні приділяється велика увага. Крім того, вона є предметом і наукових досліджень. Основні аспекти вказаної проблеми в тому числі і її розгляд в контексті ринкової трансформації економіки АПК та формування аграрної політики, значною мірою вивчені у працях ряду вітчизняних вчених: В. Г. Андрійчука, М. Ф. Бабієнка, Ю. Д. Білика, Є. А. Бузовського, П.П. Борщевського, О. І. Гойчук, П. Т. Саблука, О. М. Шпичака, В. М. Трегобчука та ін..

На жаль, в Україні пріоритети розвитку сільського господарства, зокрема продовольчої безпеки держави, останніми роками ігноруються. Нині, більшість вітчизняних та російських вчених вважають, що основною причиною недостатньої продовольчої безпеки є неефективний розвиток аграрного сектору. Вони наголошують на беззаперечній, на їхню думку, ролі сільських мешканців у забезпеченні нації продовольством та на необхідності захисту внутрішнього ринку від експансії зарубіжних товаровиробників. Так, за останні 10 років понад 90% харчової продукції, що споживає українське населення, вироблено вітчизняними аграріями. Але кількісні та якісні показники харчування українців значно нижчі ніж у розвинутих країнах, і вказують на невисокий рівень їхнього добробуту (в останні роки середньодобова калорійність раціону харчування українця становила близько 2800 Ккал, тоді як європейський рівень – 3300-3800 Ккал на добу, а якісний склад раціону ставить Україну за межі продовольчої безпеки).

Важливим показником забезпечення продовольчої безпеки держави, рекомендованим ФАО, є перехідні запаси зерна щодо обсягу середньорічного споживання, а мінімальними нормами повинні бути не меншими за 17-18 %. Резерв збіжжя на такому рівні дає змогу гарантувати надійну продовольчу безпеку та впливати на коливання

цін на ринку зерна. У США, наприклад, розміри резерву становлять близько 40%, а в Україні лише 4-10% (окрім 2008 року).

Торгівля зерном в усьому світі ведеться з урахуванням його якості. В Україні зерно пшениці, м'яка й тверда, крім м'якої 6-го класу, належить до продовольчої. Клас визначається за найгіршим значенням одного з показників якості. На Заході ж класифікація ґрунтується не на вмісті білка чи клейковини, а на фізичних товарних ознаках: зерно пшениці з натурною вагою 70кг/гЛ або менше належить до фуражного, 76 кг/гЛ або більше – борошномельною. Між цими показниками – зона зерна «середньої якості». Отже, актуальною є сертифікація проб зерна пшениці, класифікованої згідно з чинними стандартами нашої країни та інших країн світу. Важливо, визначаючи якісні показники, проводити аналізи за тими самими методами, за якими б це робили закордонні покупці.

Проблема стабілізації ринку зерна в Україні була актуальною завжди. Проте на сучасному етапі вона особливо загострилася, оскільки значною мірою почала залежати від стабільності пропозиції. Виробництво зерна на душу населення в останні роки становило в основному менше 500 кг, що загострювало питання продовольчої безпеки. Навіть сприятливий для посилення продовольчої безпеки країни 2008/2009 маркетинговий рік, урожай зернових за який був найбільшим за всю історію незалежності України – 53290 тис. т, не приніс поліпшення ситуації ні для виробників, ні для споживачів продовольчого збіжжя в Україні. Цьому сприяло ряд причин:

- економічна політика держави на ринку зерна (постанови щодо обмеження експорту зерна);
- нерозвинена інфраструктура зберігання (недостатні потужності сертифікованих елеваторів і зерносховищ в Україні);
- недостатні потужності для експорту (не більше 1,3 млн. т на місяць).

Отже, підсумовуючи все вище сказане, слід відзначити, що зерновий сектор є стратегічною галуззю економіки України, що визначає обсяги пропозиції та вартість основних видів продовольства для населення країни, насамперед продуктів переробки зерна і продукції тваринництва, формує істотну частку доходів сільськогосподарських виробників, визначає стан і тенденцію розвитку сільських територій, формує валютні доходи держави за рахунок експорту. Зернова галузь виступає базою та джерелом сталого розвитку більшості галузей агропромислового виробництва, основою аграрного експорту і запорукою продовольчої безпеки держави.

Отже, на мою думку, для вирішення проблеми продовольчої безпеки необхідно формувати та розвивати інфраструктуру та проводити ефективну державну політику щодо стабілізації ринку

зерна з використанням світового досвіду та урахуванням специфіки української економіки. Адже для задоволення внутрішніх та зовнішніх потреб держави у зерні необхідним є нарощування в Україні обсягів виробництва зерна до щонайменше 58 млн. тонн.

Література.

1. Грідін О.В. Стан та перспективи розвитку вітчизняного зерновиробництва в умовах вступу до СОТ / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2007. – Вип. 50. – С. 81-86.

2. Грідін О.В. Світовий ринок зерна: стан, проблеми та перспективи розвитку / О.В. Грідін // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент». – 2008. - Випуск 8/1, (31), – С. 75-78.

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шибасва Н.В.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СЕЛА

**Долбіна І.Ю., студент,
Харківська державна зооветеринарна академія**

Державна підтримка повинна базуватися на створенні економічних, правових, соціальних та інших умов, які б забезпечували галузь необхідними матеріалами й фінансовими ресурсами для розширеного відтворення виробництва. Сьогодні в умовах фінансової кризи значно зростає значення другої складової фінансового забезпечення – державного фінансування, яке в останні роки суттєво зменшується. Це викликано: з одного боку – різноманітністю форм власності серед аграрних виробників, з іншого – вимогами скорочення витрат на підтримку вітчизняних товаровиробників у зв'язку зі вступом України до СОТ.

До зазначеної проблеми неодноразово зверталися у своїх працях вчені-аграрники та фахівці галузі: П.Т.Саблук., Дем'яненко М.Я., Андрійчук В.Г. та багато інших.

Для вирішення проблеми сільськогосподарським підприємствам необхідно створити на ринку економічні умови, які б сприяли формуванню в достатніх обсягах власних коштів за рахунок одержання прибутку, забезпечували вільний доступ до кредитних ресурсів, коштів інвесторів.

Провідна роль у формуванні власних фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств належить державній фінансовій